

Noodverordening van de voorzitter van de veiligheidsregio Haaglanden houdende voorschriften ter voorkoming van verdere verspreiding van het coronavirus/COVID-19 (Noodverordening COVID-19 veiligheidsregio Haaglanden 14 oktober 2020)

De voorzitter van de veiligheidsregio Haaglanden,

gelet op artikel 176 van de Gemeentewet en artikel 39 van de Wet veiligheidsregio's;

gelet op de aanwijzingen van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, mede namens de minister van Justitie en Veiligheid, van 14 oktober 2020, nr. 1762562-212713-PDC19.

besluit de volgende regeling vast te stellen:

Paragraaf 1 Algemene bepalingen

Artikel 1.1 Werkingssfeer

Deze verordening is van toepassing op het grondgebied van de gemeenten die behoren tot de veiligheidsregio Haaglanden, te weten Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland, Zoetermeer.

Artikel 1.2 Begripsbepalingen

1. In deze verordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:
 - a. *contactberoepen*: beroepen waarbij het niet mogelijk is ten minste 1,5 meter afstand te houden tot de klant;
 - b. *eet- en drinkgelegenheden*: inrichtingen waar ter plaatse eten of drinken bedrijfsmatig of anders dan om niet wordt verstrekt en genuttigd, met uitzondering van inrichtingen in bedrijven, instellingen en andere organisaties die niet voor het publiek toegankelijk zijn (bedrijfskantines en bedrijfscatering);
 - c. *evenement*: elke voor publiek toegankelijke verrichting van vermaak, met uitzondering van markten als bedoeld in artikel 160, eerste lid, onderdeel g, Gemeentewet, betogingen, samenkomsten en vergaderingen als bedoeld in de Wet openbare manifestaties, beurzen en congressen; hieronder vallen mede, maar niet uitsluitend, herdenkingsplechtigheden, optochten niet zijnde manifestaties in de zin van de Wet openbare manifestaties, feesten, muziekvoorstellingen, wedstrijden, straatfeesten, barbecues en vechtsportwedstrijden;
 - d. *gezamenlijk huishouden*: de niet van tafel en bed gescheiden echtgenoot, geregistreerde partner of andere levensgezel en ouders, grootouders en kinderen, voor zover zij volgens de basisregistratie personen op hetzelfde adres woonachtig zijn;
 - e. *mondkapje*: voorwerp dat op grond van zijn ontwerp bestemd is om in ieder geval de mond en de neus volledig te bedekken, zodat de verspreiding van virussen en andere ziektekiemen zoveel mogelijk wordt tegengegaan;
 - f. *openbaar vervoer*: openbaar vervoer als bedoeld in artikel 1 van de Wet Personenvervoer 2000;
 - g. *onderwijsinstelling*: school, instelling of exameninstelling in de zin van een onderwijswet als bedoeld in artikel 1, onderdeel d, onder 1, van de Wet op het onderwijstoezicht, daaronder begrepen een niet bekostigde instelling;
 - h. *openbare plaats*: openbare plaats als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Wet openbare manifestaties

- i. *overig bedrijfsmatig personenvervoer*: besloten busvervoer en taxivervoer als bedoeld in artikel 1 van de Wet personenvervoer 2000, alsmede bedrijfsmatig vervoer van personen op andere wijze dan met een bus of taxi;
 - j. *placeren*: toewijzen van een zitplaats of in het geval van wellness-, sauna-, sport-, spel-, theater-, of dansactiviteiten het toewijzen van een afgebakende locatie waar de activiteit kan plaatsvinden;
 - k. *publieke ruimte*: openbare ruimte en voor het publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven, alsmede zich daar bevindende vaartuigen en voertuigen, met uitzondering van de zich daarin bevindende woongedeelten;
 - l. *verifiëren van de gezondheid*: vragen naar ziekteverschijnselen van COVID-19;
 - m. *vitale processen*: vitale processen bedoeld op <https://www.nctv.nl/onderwerpen/vitale-infrastructuur/overzicht-vitale-processen>;
 - n. *voorzitter*: voorzitter van de veiligheidsregio [aanduiding veiligheidsregio];
2. In deze verordening en de daarop berustende bepalingen wordt onder gebouw mede verstaan een tent, container of andere constructie die bedoeld is om ter plaatse als binnenruimte te dienen.

Paragraaf 2 Maatregelen

Artikel 2.1 Verbod samenkomsten

- 1. Het is verboden een samenkomst van meer dan 30 personen (exclusief personeel) per zelfstandige ruimte in een besloten plaats, niet zijnde een woning, of in een voor publiek toegankelijk gebouw, vaartuig of voertuig, met uitzondering van de daarin gelegen woongedeelten, te organiseren, te laten organiseren, te laten plaatsvinden of te laten ontstaan. Een zichtbaar gescheiden podium geldt als zelfstandige ruimte.
- 2. Het verbod, bedoeld in het eerste lid, geldt niet voor:
 - a. betogingen, samenkomsten en vergaderingen als bedoeld in de Wet openbare manifestaties;
 - b. personen die in gemeenschap met anderen godsdienst of levensovertuiging belijden;
 - c. verkiezingen als bedoeld in de Kieswet;
 - d. vergaderingen van de gemeenteraad, provinciale staten en het algemeen bestuur van een waterschap, of van een door deze organen ingestelde commissie, en andere wettelijk verplichte bijeenkomsten;
 - e. samenkomsten van een internationale organisatie die gevestigd is op het grondgebied van het Koninkrijk, of van een verdragspartij van een verdrag waarbij het Koninkrijk partij is;
 - f. samenkomsten die noodzakelijk zijn voor de continuering van de dagelijkse werkzaamheden van instellingen, bedrijven en andere organisaties, voor zover hun aanwezigheid in het gebouw beperkt blijft tot ten hoogste 100 personen per zelfstandige ruimte;
 - g. uitvaarten;
 - h. onderwijsinstellingen, trainingsinstellingen en educatieve activiteiten;
 - i. kinderopvang;
 - j. zorginstellingen;
 - k. gebruik van gebouwen voor scouting-, cultuur-, kunst- sport en andere georganiseerde jeugdactiviteiten voor personen tot en met 17 jaar;
 - l. detailhandel, markten, bibliotheken, musea, monumenten, presentatie-instellingen, dierentuinen, pretparken en daarmee vergelijkbare functies voor zover sprake is van doorstroom van bezoekers,

- m. vaartuigen en voertuigen in het openbaar vervoer en overig bedrijfsmatig personenvervoer;
 - n. hotels voor zover het gaat over hotelgasten;
 - o. de vergaderingen van de Staten-Generaal of van een commissie daaruit.
3. Degene die een samenkomst in de publieke ruimte, met uitzondering van daarin gelegene woongedeelten of een besloten plaats, niet zijnde een woning, organiseert, laat organiseren, laat plaatsvinden of laat ontstaan is verplicht:
- a. maatregelen te treffen waardoor de aanwezigen te allen tijde 1,5 meter afstand tot elkaar kunnen houden;
 - b. ervoor te zorgen dat de aanwezigen te allen tijde 1,5 meter afstand houden tot de dichtstbijzijnde persoon, tenzij de aanwezigen op grond van artikel 2.2, tweede lid, niet verplicht zijn 1,5 meter afstand tot elkaar te houden; en
 - c. ervoor te zorgen dat de aanwezigen aan wie een zitplaats of afgebakende locatie is toegewezen daarvan gebruik maken.
 - d. maatregelen te treffen waarmee de stromen van de personen die samenkomen worden gescheiden, ook voor zover het gebruik van sanitaire voorzieningen betreft;
 - e. hygiënemaatregelen te treffen waarmee de verspreiding van COVID-19 wordt tegengegaan
4. Degene die een samenkomst gericht op verrichtingen van vermaak, een congres of een beurs in de publieke ruimte, met uitzondering van de daarin gelegen woongedeelten, of in een besloten plaats, niet zijnde een woning, organiseert, laat organiseren, laat plaatsvinden of laat ontstaan is, onverminderd het derde lid, verplicht:
- a. te werken met reservering, waarbij geldt dat een reservering voor meer dan vier personen niet is toegestaan;
 - b. de aanwezigen te placeren, waarbij geldt dat placering mag niet plaatsvinden in groepen van meer dan vier personen, tenzij het om personen of gevallen gaat die vallen onder de uitzonderingen bedoeld in artikel 2.1a, tweede lid;
 - c. de gezondheid van de aanwezigen vooraf te verifiëren.
5. Voor detailhandel, markten, bibliotheken, musea, monumenten, presentatie-instellingen, dierentuinen, pretparken, en daarmee vergelijkbare functies voor zover sprake is van doorstroom van bezoekers, geldt aanvullend op het derde lid dat degene die de samenkomst, organiseert, laat organiseren, laat plaatsvinden of laat ontstaan een deurgebeleid hanteert om ervoor te zorgen dat personen ten minste 1,5 meter afstand tot elkaar kunnen houden.
6. Voor de levensmiddelenbranche van de detailhandel geldt daarnaast de verplichting om de toegang tot de locatie minimaal twee keer per dag een uur te beperken tot ouderen en kwetsbare mensen.
7. Voor bibliotheken, musea, monumenten, presentatie-instellingen, dierentuinen, pretparken, en daarmee vergelijkbare functies voor zover sprake is van doorstroom van bezoekers geldt daarnaast dat per locatie ten hoogste het aantal bezoekers tegelijk wordt toegelaten dat door de voorzitter is bepaald, na overleg met de betrokken organisatie, rekening houdend met de oppervlakte van de locatie en het kunnen naleven van maatregelen als de 1,5 meter onderlinge afstand en dat bezoekers uitsluitend worden ontvangen na voorafgaande reservering van een tijdvak. Dit geldt niet voor markten en detailhandel.
8. Diegene die deelneemt aan een samenkomst waarbij placering plaatsvindt, maakt gebruik van de toegewezen zitplaats of de toegewezen afgebakende locatie.

Artikel 2.1a Verbod groepsvorming

1. Het is verboden zich op een openbare plaats of een plaats in de buitenlucht, niet zijnde een bij een woning behorend erf, op te houden in groepsverband met meer dan vier personen.
2. Dit verbod geldt niet voor:
 - a. een gezamenlijk huishouden;
 - b. personen tot en met 12 jaar;
 - c. personen tot en met 17 jaar die sport beoefenen;
 - d. sporters in instellingen voor topsport en voetballers van de Eredivisie en Eerste divisie;
 - e. personen bij uitvaarten;
 - f. personen bij een huwelijksvoltrekking, mits de groep niet groter is dan 30 personen;
 - g. personen in het openbaar vervoer en in het overig bedrijfsmatig personenvervoer, mits de voor dat vervoer geldende regels in acht worden genomen en uitsluitend voor de duur van de deelname aan dat vervoer;
 - h. zorgbegeleiders of vaste mantelzorgers en de personen die zij begeleiden;
 - i. betogingen en vergaderingen als bedoeld in de Wet openbare manifestaties;
 - j. personen die in gemeenschap met anderen godsdienst of levensovertuiging belijden;
 - k. een bijeenkomst van een internationale organisatie, die gevestigd is op het grondgebied van het Koninkrijk, of van een verdragspartij van een verdrag waarbij het Koninkrijk partij is;
 - l. een verkiezing als bedoeld in de Kieswet.
 - m. personen die theater, dans of muziek in de vorm van culturele uiting beoefenen;
 - n. beroep, bedrijf of vereniging, voor zover noodzakelijk voor de continuering van de dagelijkse werkzaamheden van instellingen, bedrijven en andere organisaties mits de groep niet groter is dan 100 personen.

Artikel 2.2 Veilige afstand

1. Het is verboden zich in de publieke ruimte of in een besloten plaats, niet zijnde een woning of een daarbij behorend erf, op te houden zonder tot de dichtstbijzijnde persoon een afstand te houden van ten minste 1,5 meter.
2. Het verbod is niet van toepassing:
 - a. op personen die een gezamenlijk huishouden vormen onderling;
 - b. als het de afstand tot kinderen tot en met 12 jaar betreft;
 - c. op personen in de leeftijd tot en met 17 jaar onderling, tenzij deze personen zich bevinden op een locatie van een instelling voor middelbaar beroepsonderwijs, hoger beroepsonderwijs of wetenschappelijk onderwijs;
 - d. op leerlingen in het voortgezet onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs onderling op school;
 - e. op personen bij de uitoefening van hun beroep, voor zover de werkzaamheden in het kader van de uitoefening van dat beroep noodzakelijk zijn en niet op gepaste wijze kunnen worden uitgevoerd met inachtneming van 1,5 meter afstand van degene jegens of met wie de werkzaamheden worden uitgevoerd;
 - f. op personen met een handicap, voor zover zij zich niet met inachtneming van een afstand van 1,5 meter jegens hun begeleiders of vaste mantelzorgers kunnen ophouden en hun begeleiders of vaste mantelzorgers;

- g. op personen met een handicap onderling die in dezelfde woongroep of andere woonvorm op eenzelfde adres wonen en gemeenschappelijke voorzieningen delen;
- h. op personen die theater of dans in de vorm van culturele uiting beoefenen, voor zover het niet in acht nemen van een onderlinge afstand van 1,5 meter voor het beoefenen van dans of theater noodzakelijk is;
- i. op personen in het openbaar vervoer, overig bedrijfsmatig personenvervoer en vervoer voor privé-doeleinden, voor zover dit vervoer primair de verplaatsing van de ene naar de andere locatie behelst en niet strekt tot het mogelijk maken van recreatie in dat voer- of vaartuig, mits zij voldoen aan de in deze verordening gestelde regels over het gebruik van niet-medische mondkapjes;
- j. op sporters in instellingen voor topsport tijdens het beoefenen van de sport en voetballers van de Eredivisie en Eerste Divisie.

Artikel 2.3 Sluiting eet- en drinkgelegenheden

1. Het is verboden eet- en drinkgelegenheden, waaronder begrepen coffeeshops, shisha-lounges alsmede eet- en drinkgelegenheden in bioscopen, casino's, speelhallen, theaters, studentenverenigingen en stripclubs geopend te hebben. Het verbod geldt ook voor bij eet- en drinkgelegenheden behorende terrassen.
2. Het is verboden een bij een eet- en drinkgelegenheden behorende dansvoorziening geopend te hebben.
3. Indien de eet- en drinkgelegenheid is gevestigd in een inrichting die tevens over andere functies beschikt, beperkt het verbod, bedoeld in het eerste lid, zich tot het deel waar de eet- en drinkgelegenheid gevestigd is. Het is verboden de andere functies tussen 01.00 en 07.00 uur geopend te hebben.
4. Het verbod, bedoeld in het eerste lid, is niet van toepassing:
 - a. op hotels voor hotelgasten;
 - b. indien uitsluitend sprake is van verkoop, aflevering of verstrekking van eten, drinken of producten voor gebruik anders dan ter plaatse, mits de eet- en drinkgelegenheid tussen 01.00 en 07.00 uur gesloten is, de exploitant maatregelen heeft getroffen waardoor de aanwezigen in en bij de toegang tot de eet- en drinkgelegenheid te allen tijde 1,5 meter afstand tot elkaar kunnen houden en de duur van hun verblijf in de inrichting zoveel mogelijk wordt beperkt;
 - c. op coffeeshops indien uitsluitend sprake is van verkoop, aflevering of verstrekking van softdrugs voor gebruik anders dan ter plaatse mits de coffeeshop tussen 20.00 en 07.00 uur gesloten is, de exploitant maatregelen heeft getroffen waardoor de aanwezigen in en bij de toegang tot de coffeeshop te allen tijde 1,5 meter afstand tot elkaar kunnen houden en de duur van hun verblijf in de inrichting zoveel mogelijk wordt beperkt.

Artikel 2.4 Verbod gezamenlijk zingen of schreeuwen

Het is verboden in de publieke ruimte of in een besloten plaats, niet zijnde een woning of een daarbij behorend erf, in groepsverband te zingen of te schreeuwen. Dit verbod geldt niet voor zangers, zangkoren en zanggroepen en voor zang als onderdeel van de belijdenis van godsdienst of levensovertuiging, mits de richtlijnen die zijn opgenomen in het advies van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu van 30 juni 2020 in acht worden genomen.

Artikel 2.5 Verboden gebieden en locaties

1. Het is verboden zich te bevinden in door de voorzitter aangewezen gebieden en locaties. De voorzitter kan het verbod beperken tot bepaalde tijdvakken.
2. Dit verbod is niet van toepassing op:
 - a. bewoners van woningen die zijn gelegen in het gebied of de locatie;
 - b. personen die in het gebied of de locatie noodzakelijke werkzaamheden verrichten.

Artikel 2.6 Registratieplicht contactberoepen

1. De beoefenaar van een contactberoep vraagt klanten de volgende gegevens beschikbaar te stellen:
 - a. volledige naam;
 - b. datum en aankomsttijd;
 - c. e-mailadres; en
 - d. telefoonnummer.
2. De beoefenaar van een contactberoep vraagt toestemming voor de verwerking en overdracht van de in het eerste lid bedoelde gegevens ten behoeve van de uitvoering van een eventueel bron- en contactonderzoek door de GGD.
3. De in het eerste lid genoemde gegevens worden uitsluitend verwerkt voor de uitvoering van een eventueel bron- en contactonderzoek door de GGD, worden veertien dagen bewaard en worden daarna vernietigd door de beoefenaar van het contactberoep.
4. Het gebod, bedoeld in het eerste lid, geldt niet voor (para)medische zorgverleners, sekswerkers, mantelzorgers, geestelijk bedienaars, toezichthouders, handhavers en medewerkers van hulpdiensten of personen die werkzaam zijn bij een justitiële inrichting.

Artikel 2.7 Inrichting en beëindiging voorziening personenvervoer

1. Vervoerders richten voorzieningen voor openbaar vervoer en overig bedrijfsmatig personenvervoer zodanig in en nemen daarmee samenhangende maatregelen, zodat reizigers in staat worden gesteld zoveel mogelijk een afstand van tenminste 1,5 meter ten opzichte van alle andere in de voorzieningen aanwezige personen in acht te nemen en reizigers van 13 jaar en ouder een niet-medisch mondkapje dragen in voertuigen en vaartuigen.
2. De voorzitter kan na overleg met de vervoerder voorzieningen voor openbaar vervoer en overig bedrijfsmatig personenvervoer beëindigen of beperken, indien:
 - a. de inrichting van deze voorzieningen en de daarmee samenhangende maatregelen reizigers niet of onvoldoende in staat stelt zoveel mogelijk een afstand van tenminste 1,5 meter ten opzichte van alle andere in de voorzieningen aanwezige personen in acht te nemen of het dragen van een mondkapje door reizigers van 13 jaar en ouder niet in acht wordt genomen; en
 - b. de beëindiging van deze voorziening het transport van personen die werkzaam zijn in vitale processen of transport dat anderszins noodzakelijk is voor de mobiliteit van Nederland niet onnodig belemmert.

Artikel 2.8 Overig personenvervoer

1. Reizigers van 13 jaar en ouder zijn in het overig bedrijfsmatig personenvervoer, niet zijnde openbaar vervoer, verplicht een niet-medisch mondkapje te dragen indien zij zich met meer dan twee personen van 13 jaar en ouder, de bestuurder daaronder begrepen, in een voertuig of vaartuig bevinden.

2. De aanbieder van overig bedrijfsmatig personenvervoer, niet zijnde de aanbieder van openbaar vervoer of veerdiensten, verifieert voorafgaand aan het vervoer de gezondheid van de reiziger en werkt uitsluitend op basis van reservering.

Artikel 2.9 Verbod toegang verpleeghuizen en woonvormen ouderenzorg

1. Het is verboden om zonder toestemming van de beheerder:
 - a. een instelling die zorg als bedoeld in artikel 3.1.1, eerste lid, onderdeel a, van de Wet langdurige zorg verleent aan personen die daarop recht hebben vanwege een somatische of psychogeriatrische aandoening of beperking; of
 - b. een woonsituatie waarin minimaal drie bewoners verblijven vanwege een somatische of psychogeriatrische aandoening of beperking en zorg ontvangen als bedoeld in artikel 3.1.1 van de Wet langdurige zorg;te bezoeken indien zich in die instelling of woonsituatie een of meer COVID-19 besmettingen voordoen.
2. De beheerder verleent in ieder geval toestemming voor bezoek:
 - a. indien het bezoek de beperking van de verspreiding van COVID-19 niet in de weg staat;
 - b. aan een bewoner die verkeert in de stervensfase of vergelijkbare omstandigheden;
 - c. voor het horen en beoordelen van een cliënt in het kader van de Wet zorg en dwang psychogeriatrische en verstandelijk gehandicapte cliënten;
 - d. door een cliëntenvertrouwenspersoon.
3. De beheerder kan aan structurele vrijwilligers toestemming verlenen voor bezoek.

Artikel 2.10 Sluitingstijd detailhandel

1. Het is verboden tussen 20.00 uur en 06.00 uur een winkel als bedoeld in artikel 1 van de Winkeltijdenwet geopend te hebben.
2. Dit verbod geldt niet voor winkels in de levensmiddelenbranche.

Artikel 2.11 Verbod alcohol

1. Het is verboden tussen 20.00 uur en 07.00 uur alcoholhoudende drank te verkopen, commercieel te verstrekken of commercieel op enigerlei andere wijze in de publieke ruimte of in een besloten plaats, niet zijnde een woning, aan te bieden.
2. Het is verboden tussen 20.00 uur en 07.00 uur in openbare plaatsen en in openbare plaatsen aanwezige vaartuigen en voertuigen, met uitzondering van de zich daarin bevindende woongedeelten, alcoholhoudende drank te nuttigen of voorhanden te hebben.

Artikel 2.12 Sport

1. Het is verboden sport te beoefenen in een groep van meer dan vier personen.
2. Het verbod, bedoeld in het eerste lid, geldt niet voor sportbeoefening door sporters in instellingen voor topsport, voetballers van de Eredivisie en Eerste Divisie en personen tot en met 17 jaar die sport beoefenen op de eigen club.
3. Het is verboden toeschouwers toe te laten bij sportactiviteiten of sportwedstrijden dan wel als toeschouwer bij sportactiviteiten of sportwedstrijden aanwezig te zijn.
4. Het is verboden douches en kleedkamers in sportaccomodaties voor publiek geopend te houden. Dit verbod geldt niet voor kleedkamers bij zwemgelegenheden.

Artikel 2.13 Evenementen

1. Het is verboden een evenement te organiseren, te laten organiseren, of te laten plaatsvinden of daaraan deel te nemen.
2. Dit verbod geldt niet voor:
 - a. verrichtingen van vermaak in een gebouw die behoren tot de reguliere exploitatie van bioscopen, filmhuizen, concertzalen, podia voor alle genres van muziek, theaters en hiermee vergelijkbare culturele instellingen, musea, presentatie-instellingen, monumenten met een publieksfunctie, casino's, arcadehallen, speelhallen en markten, mits de in deze verordening opgenomen regels in acht worden genomen;
 - b. wedstrijden van sporters in instellingen voor topsport, wedstrijden van voetballers van de Eredivisie en Eerste Divisie en wedstrijden van personen tot en met 17 jaar op de eigen club.

Artikel 2.14 Maatregelen bij introductie-activiteiten voor studenten

1. Het is verboden een samenkomst in de publieke ruimte of in een besloten plaats, niet zijnde een woning of een daarbij behorend erf, in het kader van de werving en introductie van studenten van het mbo, hbo en wo te organiseren, te laten organiseren, te laten plaatsvinden of te laten ontstaan.
2. De voorzitter kan van dit verbod ontheffing verlenen voor een samenkomst georganiseerd door een onderwijsinstelling, studentenvereniging, studentensportvereniging of studievereniging, indien:
 - a. de samenkomst geaccordeerd is door een onderwijsinstelling of de veiligheidsregio;
 - b. de samenkomst gericht is op kennismaking, studie of sport;
 - c. de samenkomst kleinschalig is;
 - d. tijdens de samenkomst geen alcoholhoudende dranken worden verstrekt of genuttigd; en
 - e. de samenkomst niet plaatsvindt tussen 22:00 uur en 07:00 uur.

Paragraaf 3 Uitzonderingen

Artikel 3.1 Uitzonderingen

1. De verboden in deze verordening zijn niet van toepassing op:
 - a. de betrokken hulpdiensten en toezichthouders;
 - b. activiteiten die noodzakelijk zijn voor de voortgang van vitale processen;
 - c. door de voorzitter te bepalen (categorieën van) gevallen.
2. De voorzitter kan voorschriften en beperkingen verbinden aan een vrijstelling of ontheffing op basis van het eerste lid, onderdeel c. Het is verboden om in strijd met dergelijke voorschriften en beperkingen te handelen.

Paragraaf 4 Toezicht en handhaving

Artikel 4.1 Opvolgen aanwijzingen

Alle ambtenaren van de politie als bedoeld in artikel 141, onderdeel b, buitengewoon opsporingsambtenaren als bedoeld in artikel 142, eerste lid, en militairen van de Koninklijke marechaussee als bedoeld in artikel 141, onderdeel c, van het Wetboek van Strafvordering zijn bevoegd aanwijzingen en bevelen ter uitvoering van deze verordening te geven. Alle aanwijzingen en bevelen ter uitvoering van deze verordening gegeven door daartoe bevoegde functionarissen dienen stipt en onmiddellijk opgevolgd te worden.

Artikel 4.2 Toezicht

Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze verordening zijn belast:

- a. ambtenaren van politie als bedoeld in artikel 141, onderdeel b, van het Wetboek van Strafvordering;
- b. door de voorzitter aangewezen buitengewoon opsporingsambtenaren als bedoeld in artikel 142, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering;
- c. door de voorzitter aangewezen toezichthouders;
- d. militairen van de Koninklijke marechaussee als bedoeld in artikel 141, onderdeel c, van het Wetboek van Strafvordering.

Paragraaf 5 Slotbepalingen

Artikel 5.1 Bekendmaking en inwerkingtreding

Deze verordening wordt bekendgemaakt op de website van de veiligheidsregio Haaglanden en treedt in werking op 14 oktober 2020 om 22.00 uur.

Artikel 5.2 Intrekking vorige noodverordening

De Noodverordening COVID-19 veiligheidsregio Haaglanden van 29 september 2020 wordt ingetrokken.

Artikel 5.3 Overgangsrecht

1. Besluiten op basis van de Noodverordening COVID-19 veiligheidsregio Haaglanden van 29 september 2020 worden geacht te berusten op deze noodverordening.
2. De ontheffingen verleend op grond van artikel 3.1, tweede lid, van de Noodverordening COVID-19 veiligheidsregio Haaglanden van 29 september 2020 vervallen met ingang van de inwerkingtreding van deze verordening.

Artikel 5.5 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Noodverordening COVID-19 veiligheidsregio Haaglanden van 14 oktober 2020.

Vastgesteld op 14 oktober 2020 te Den Haag om 21:00 uur

De voorzitter van de veiligheidsregio Haaglanden

J.H.C. van Zanen

Toelichting

Algemeen

In Nederland, maar ook wereldwijd, is er een uitbraak van het coronavirus (COVID-19), behorende tot groep A van de infectieziektes. Ter bescherming van de veiligheid en de gezondheid worden maatregelen genomen om verdere verspreiding van het virus tegen te gaan.

Aangezien de uitbraak van COVID-19 een crisis van meer dan plaatselijke betekenis betreft, zijn in verband met deze crisis ten behoeve van de crisisbeheersing ingevolge artikel 39 van de Wet veiligheidsregio's alle in dat artikel genoemde bevoegdheden van de tot de regio behorende burgemeesters overgegaan naar de voorzitter van de veiligheidsregio. Daartoe behoort ook de bevoegdheid om in geval van oproerige beweging, van andere ernstige wanordelijkheden of van rampen, dan wel van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, algemeen verbindende voorschriften te geven die ter handhaving van de openbare orde of ter beperking van gevaar nodig zijn (artikel 176, eerste lid, van de Gemeentewet).

In deze noodverordening worden de opdrachten van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), mede namens de minister van Justitie en Veiligheid (JenV), in de aanwijzing 14 oktober 2020, nr. 1762562-212713-PDC19, waar nodig uitgewerkt in algemeen verbindende voorschriften. Deze opdrachten zijn gebaseerd op artikel 7 van de Wet publieke gezondheid.

Handelen of nalaten in strijd met de voorschriften uit deze verordening is strafbaar gesteld in artikel 443 van het Wetboek van Strafrecht. Dit wordt bestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of een geldboete van de tweede categorie. Ook kan de voorzitter van de veiligheidsregio een last onder bestuursdwang of dwangsom opleggen.

Deze verordening staat er niet aan in de weg dat de voorzitter van de veiligheidsregio gebruik maakt van andere bevoegdheden om de verspreiding van COVID-19 te voorkomen, zoals de bevoegdheid tot het geven van voorschriften van technisch-hygiënische aard in artikel 47 van de Wet publieke gezondheid, bevoegdheden in de Wet openbare manifestaties en de bevoegdheid tot het geven van bevelen ter beperking van gevaar in artikel 175, eerste lid, van de Gemeentewet (in combinatie met artikel 39 van de Wet veiligheidsregio's). Dit betekent in geval van een demonstratie dat de voorzitter op grond van artikel 39 van de Wet veiligheidsregio's, bij uitsluiting bevoegd is om toepassing te geven aan de bevoegdheid bedoeld in de artikel 5 tot en met 9 van de Wet openbare manifestaties.

In het algemeen gelden voor een ieder de volgende uitgangspunten:

- blijf thuis bij klachten en laat u testen;
- pas hygiëne toe;
- houd anderhalve meter afstand;
- werk zoveel mogelijk thuis.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1.2 Begrippen

Het begrip 'publieke ruimte' is opgenomen om te verduidelijken dat daaronder zowel de openbare ruimte als de voor het publiek openstaande gebouwen, locaties en daarbij

behorende erven vallen, al dan niet met enige beperking. Het gaat bijvoorbeeld om de openbare weg, parken, parkeerterreinen en plantsoenen, het publieke gedeelte van het gemeentehuis en voor het publiek toegankelijke winkels en andere gebouwen. Ook vaartuigen en voertuigen in de openbare ruimte en voor het publiek openstaande ruimte worden tot de publieke ruimte gerekend, met uitzondering van de zich daarin bevindende woongedeelten.

Het begrip evenement ziet op een zeer breed scala aan activiteiten. Namelijk alle voor het publiek toegankelijke verrichtingen van vermaak. Uitgezonderd zijn betogingen, vergaderingen en godsdienstige en levensbeschouwelijke samenkomsten als bedoeld in de Wet openbare manifestaties en beurzen en congressen; Onder het begrip evenement vallen medeherdenkingsplechtigheden, braderieën, optochten niet zijnde manifestaties in de zin van de Wet openbare manifestaties, feesten, muziekvoorstellingen, wedstrijden, straatfeesten, barbecues en vechtsportwedstrijden;

Een openbare plaats is een plaats die krachtens bestemming of vast gebruik openstaat voor het publiek. Wil hiervan sprake zijn, dan moet aan verschillende criteria zijn voldaan. Het vereiste dat de plaats openstaat voor het publiek wil zeggen dat in beginsel een ieder vrij is om er te komen, te vertoeven en te gaan; dit houdt in dat het verblijf op die plaats niet door de rechthebbende aan een bepaald doel gebonden mag zijn. Dat de plaats 'openstaat' betekent voorts dat geen beletselen in de vorm van een meldingsplicht, de eis van een voorafgaand verlof of de heffing van een toegangsprijs gelden voor het betreden van de plaats. Op grond van het vorenstaande kunnen bijvoorbeeld stadions, postkantoren, warenhuizen, restaurants, musea, ziekenhuizen en kerken niet als openbare plaatsen in de zin van de Wet openbare manifestaties worden aangemerkt.

Als voorbeelden kunnen worden genoemd openbare plantsoenen, speelweiden, parken en de voor een ieder vrij toegankelijke gedeelten van overdekte passages, van winkelgalerijen, van stationshallen en van vertrek- en aankomsthallen van vliegvelden.

Onder placeren wordt verstaan het aanwijzen van een zitplaats of in het geval van wellness-, sauna-, sport-, spel-, theater- en dansactiviteiten het aanwijzen van een afgebakende locatie waar gebruik van kan worden gemaakt voor de activiteit. Bij placering in de vorm van toewijzing van een afgebakende locatie gaat het om de beoefening van de activiteiten. Bij het kijken naar sport- spel- theater en dansactiviteiten bestaat placeren uit het aanwijzen van een zitplaats.

Onder verificatie van de gezondheid wordt verstaan het vragen naar ziekteverschijnselen van COVID-19. Dit zijn de bekende verschijnselen als koorts, neusverkoudheid, keelpijn, hoesten, niezen e.d. Als blijkt dat deze klachten aanwezig zijn dan mag de persoon die deze klachten heeft niet worden toegelaten tot de activiteit of inrichting.

Artikel 2.1 Verbod Samenkomsten

Dit artikel bevat voorschriften over samenkomsten. In het eerste lid is een verbod opgenomen voor samenkomsten met meer dan dertig personen binnen (exclusief personeel) per zelfstandige ruimte. Een aparte zaal is een zelfstandige ruimte. Er geldt dus 30 personen per zaal. Daarbij moeten de bezoekersstromen van en naar die zalen gescheiden zijn. Een ruimte die met Schotten of schermen in twee of meer delen is verdeeld is nog steeds één ruimte. Dus afschermen levert geen zelfstandige ruimte op.

Een zichtbaar gescheiden podium wordt daarbij als zelfstandige ruimte beschouwd. Op dat podium staan de artiesten, deze tellen niet mee bij de dertig personen in de zaal. Het verbod geldt ook voor vaartuigen en ziet dus ook op rondvaartboten.

Het maximum van dertig personen geldt zowel voor kinderen als volwassenen. Het verbod heeft betrekking op alle samenkomsten die niet uitgezonderd zijn. Het verbod geldt niet voor woningen of daarbij behorende erven. Bij excessen kan echter wel worden opgetreden tegen bijvoorbeeld 'coronafeestjes' in studentenhuizen, garages, loodsen en dergelijke met gebruikmaking van een noodbevel.

Uitzonderingen

Het tweede lid bevat een aantal uitzonderingen op het verbod. Met de onderdelen a en b wordt een uitzondering getroffen voor de godsdienstvrijheid en de vrijheid van vergadering en betoging. De uitzondering in het kader van samenkomsten van personen die in gemeenschap met anderen hun godsdienst of levensovertuiging belijden geldt ook voor het religieuze deel van huwelijksplechtigheden (dus met uitzondering van het bruiloftsfeest). De uitzondering doet niet af aan de dringende oproep van het kabinet om erediensten (waaronder de reguliere kerkdienst en het vrijdagmiddaggebed) tot een minimum te beperken en waar mogelijk digitaal uit te zenden zodat mensen op afstand de dienst kunnen volgen.

Onderdeel c ziet op verkiezingen als bedoeld in de Kieswet. Bij deze uitzondering gaat het om groeps- en gezelschapsvorming ten behoeve van de kandidaatstellingsprocedure, inrichting van de stemlokalen, de stemming in het stemlokaal en eventuele wachtrij buiten het stemlokaal van kiezers die aan de stemming willen deelnemen, de stemopneming en de vaststelling van de verkiezingsuitslag.

In onderdeel d is een uitzondering opgenomen voor andere wettelijk verplichte samenkomsten, zoals vergaderingen van gemeenteraden en andere vertegenwoordigende organen. In onderdeel e is een soortgelijke uitzondering opgenomen voor internationale organisaties.

De uitzondering voor 'samenkomsten die noodzakelijk zijn voor de continuering van de dagelijkse werkzaamheden van instellingen, bedrijven en andere organisaties met ten hoogste personen per zelfstandige ruimte' (onderdeel f) moet terughoudend geïnterpreteerd worden. Te denken valt aan de organisatie van staatsexamens of werkzaamheden voor het garanderen van het betalingsverkeer. Activiteiten die ook georganiseerd kunnen worden zonder een fysieke samenkomst of activiteiten die enkel gericht zijn op vermaak, voldoen niet aan de eis van noodzakelijkheid en vallen niet onder deze uitzondering.

Onderdeel g voorziet in een uitzondering voor uitvaarten. In onderdeel h is een uitzondering opgenomen voor samenkomsten in het kader van educatieve activiteiten en samenkomsten in onderwijs- en trainingsinstellingen. In onderdeel i. is de kinderopvang geregeld.

Onderdeel j. biedt een uitzondering voor zorginstellingen. Daarbij gaat het bijvoorbeeld ook om de dagbesteding voor kinderen en volwassenen met een (licht)verstandelijke- en of lichamelijke beperking.

Op grond van onderdeel k. worden ook samenkomsten in het kader scouting-, cultuur-, kunst-, sport en andere georganiseerde activiteiten voor kinderen tot en met 17 jaar uitgezonderd.

In onderdeel l is een uitzondering opgenomen voor detailhandel. Voor samenkomsten in detailhandel geldt het maximaal aantal van 30 personen niet. Het maximale aantal wordt bepaald op basis van het vloeroppervlak. Daarbij wordt een deurbeleid gehanteerd om ervoor te zorgen dat personen ten minste 1,5 meter afstand tot elkaar kunnen houden en, voor zover het detailhandel in de levensmiddelenbranche betreft, de toegang tot de locatie ten minste tweemaal per dag voor een uur wordt beperkt tot ouderen en kwetsbare personen

In onderdeel l is ook een uitzondering gemaakt voor samenkomsten op markten. Voor markten hoeft geen tijdvak te worden gereserveerd.

Voor bibliotheken, musea, monumenten, presentatie-instellingen, dierentuinen, pretparken en daarmee vergelijkbare samenkomsten voor zover sprake is van doorstroom van bezoekers geldt dezelfde uitzondering. Daarbij geldt de voorwaarde dat een deurbeleid moet worden gehanteerd zodat de aanwezigen te allen tijde 1,5 meter afstand tot elkaar kunnen houden.

Voor de overige doorstroomlocaties geldt dat per locatie alleen het maximum aantal bezoekers tegelijk mag worden toegelaten dat door de voorzitter, na overleg met de betrokken organisatie, voor die locatie is vastgesteld. Dit rekening houdend met de oppervlakte van de locatie en het kunnen naleven van maatregelen als de 1,5 meter onderlinge afstand. Verder moet vanzelfsprekend ook aan de overige voorwaarden voor een samenkomst zijn voldaan.

Bij een presentatie-instelling kan gedacht worden aan instellingen die beeldende kunst laten zien maar geen eigen collectie hebben. Samenkomsten zijn daar ook met meer dan dertig personen toegestaan, mits de voorwaarden en de maatregelen in acht worden genomen. Dat geldt ook voor monumenten, maar niet als het monument een kerk of café betreft. Dan gelden de daarvoor geldende regels. Voor de in bibliotheken, musea, monumenten, presentatie-instellingen, dierentuinen en daarmee vergelijkbare locaties aanwezige eet- en drinkgelegenheden geldt het verbod uit artikel 2.3 onverkort.

Samenkomsten in snooker- en biljardhallen, lasergamehallen, bowling, darting, bungelland, ballenbak, binnenspeeltuin en apenkooiland, speelhallen, arcadehallen, een (drive in) bioscoop, vallen dus niet onder de uitzondering voor doorstroomlocaties en daar geldt dus het maximum van dertig personen binnen.

In onderdeel m. is een uitzondering opgenomen voor samenkomsten in het openbaar vervoer en overig bedrijfsmatig personenvervoer.

Onderdeel n. voorziet in een uitzondering voor samenkomsten in een eet- en drinkgelegenheid in een hotel. Dit onder de voorwaarde dat de gasten allen hotelgasten zijn.

In onderdeel o. staat een uitzondering voor de vergaderingen van de Staten-Generaal of een commissie daaruit.

Opgemerkt wordt wel dat voor alle samenkomsten de voorschriften uit het derde lid van kracht blijven. Ook voor die samenkomsten die op grond van het tweede lid van het verbod op samenkomsten met meer dan dertig personen uitgesloten zijn.

In het derde lid zijn de maatregelen opgenomen voor het organiseren van samenkomsten. Dit zijn maatregelen die ervoor moeten zorgen dat degenen die bij een samenkomst aanwezig zijn onderling anderhalve meter afstand kunnen houden en dat er hygiënemaatregelen zijn

getroffen. In de noodverordening is niet uitgewerkt welke hygiënemaatregelen in een concreet geval moeten worden getroffen. Aangesloten kan worden bij de richtlijnen van de branche of het RIVM. Ook moeten maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de stromen van personen die samenkomen in verschillende zelfstandige ruimten in een gebouw, ook voor zover het hun gebruik van sanitaire voorzieningen betreft, worden gescheiden, en hygiënemaatregelen worden getroffen.

Voor het organiseren van samenkomsten die zijn gericht op verrichtingen van vermaak en congressen en beurzen, met uitzondering van beurzen waarbij doorstroming plaatsvindt, in de publieke ruimte (incl. vaartuigen en voertuigen, met uitzondering van de woongedeelten) en in besloten plaatsen, met uitzondering van woningen, gelden de volgende voorwaarden:

- Personen hebben gereserveerd, een voorafgaande verificatie van hun gezondheid vindt plaats, personen worden geplaatst, maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de stromen van personen die samenkomen in verschillende zelfstandige ruimten in een gebouw, ook voor zover het hun gebruik van sanitaire voorzieningen betreft, worden gescheiden, en hygiënemaatregelen worden getroffen.

Placering vindt plaats door het aanwijzen van een zitplaats. In afwijking hiervan geldt bij sport-, spel-, theater- dansactiviteiten en sauna en wellness dat placering plaatsvindt door het aanwijzen van een afgebakende locatie waar gebruik van wordt gemaakt voor de activiteit.

Voor detailhandel, markten, bibliotheken, musea, monumenten, presentatie-instellingen, dierentuinen, pretparken, en daarmee vergelijkbare functies voor zover sprake is van doorstroom van bezoekers, geldt de voorwaarde dat een deurbeleid wordt gehanteerd. Het deurbeleid is er op gericht dat bezoekers die moeten wachten om naar binnen te komen in staat worden gesteld om 1,5 meter afstand te houden en dit ook doen. De rij van wachtende bezoekers is geen zelfstandige samenkomst of groep. Het deurbeleid heeft als doel te voorkomen dat het binnen te druk wordt,

- Voor de detailhandel geldt aanvullend dat de toegang tot de locatie minimaal twee keer per dag een uur wordt beperkt tot ouderen en kwetsbare mensen.
- Voor de overige doorstroomlocaties (behalve markten en detailhandel) geldt dat aanvullend per locatie het maximum aantal bezoekers dat tegelijk wordt toegelaten door u wordt bepaald, na overleg met de betrokken organisatie, rekening houdend met de oppervlakte van de locatie en het kunnen naleven van maatregelen als de 1,5 meter onderlinge afstand. Tevens dienen bezoekers vooraf per tijdvak te reserveren.

Reservering mag niet worden geaccepteerd van groepen van meer dan vier personen en placering mag niet plaatsvinden in groepen van meer dan vier personen, tenzij het om personen of gevallen gaat die zijn uitgezonderd van de regels over groepsvorming.

De exploitant, beheerder of organisator is verantwoordelijk voor het treffen van de hierboven genoemde maatregelen. Zij kunnen gebruik maken van de afwegingskaders van het RIVM.

Artikel 2.1a Verbod groepsvorming

Groepsvorming is het zich op een bepaalde plaats ophouden in groepsverband met meer dan 4 personen. Een groepsverband is een aantal min of meer bijeen horende personen, waarbij kennelijk sprake is van een zekere samenhang of omstandigheid waardoor die personen bij elkaar zijn;

Ophouden is: gedurende enige tijd ergens verkeren, terwijl er feitelijk gelegenheid is om te gaan.

Het verbod op groepsvorming richt zich tot een ieder die onderdeel is van de groep. Het verbod is dus niet gericht op het organiseren van een groepsverband, dat is niet waar het hier om gaat. Dat is ook het belangrijkste onderscheid met de regels voor samenkomsten, die op de organisatie van die samenkomsten zijn gericht.

Het verbod op groepsvorming geldt openbare plaatsen of in de buitenlucht. Een openbare plaats kan echter ook een ruimte in een binnen locatie zijn. Zie hiervoor de toelichting op het begrip openbare plaats.

Artikel 2.2 Veilige afstand

Op grond van artikel 2.2, eerste lid, is het verboden om zich in de publieke ruimte of in een besloten plaats, niet zijnde een woning of een daarbij behorend erf, op te houden zonder tot de dichtstbijzijnde persoon een afstand te houden van ten minste 1,5 meter. Ten aanzien van dit verbod geldt dat de 1,5 meter afstandsnorm gehandhaafd wordt vanaf drie personen.

Het begrip publieke ruimte is in de begripsbepalingen gedefinieerd als openbare ruimte en voor het publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven, alsmede zich daar bevindende vaartuigen en voertuigen, met uitzondering van de zich daarin bevindende woongedeelten

Op dit verbod is in het tweede lid een aantal uitzonderingen geformuleerd. Zo zijn personen die een gezamenlijk huishouden vormen onderling niet verplicht afstand tot elkaar te houden. Een gezamenlijk huishouden is gedefinieerd als de niet van tafel en bed gescheiden echtgenoot, geregistreerde partner of andere levensgezel en ouders, grootouders en kinderen, voor zover zij volgens de basisregistratie personen op hetzelfde adres woonachtig zijn. Ook is het niet verplicht anderhalve meter afstand te houden tot kinderen in de leeftijd tot en met 12 jaar.

Personen in de leeftijd tot en met 17 jaar zijn niet verplicht onderling afstand tot elkaar te houden, maar vanaf 13 jaar wel tot personen van 18 jaar en ouder. Leerlingen in het voorgezet onderwijs en het voorgezet speciaal onderwijs die 18 jaar of ouder zijn, zijn op school niet verplicht afstand te houden tot medeleerlingen. Er dient op school dus wel anderhalve meter afstand te worden gehouden tot het personeel. Een uitzondering is er in instellingen voor het middelbaar beroepsonderwijs, het hoger beroepsonderwijs en het wetenschappelijk onderwijs. In die instellingen dienen personen van 13 jaar en ouder ook afstand tot elkaar te houden.

Onderdeel e bepaalt dat personen bij de uitoefening van hun beroep niet verplicht zijn anderhalve meter afstand te houden jegens of met wie de werkzaamheden worden uitgevoerd, mits die werkzaamheden in het kader van de uitoefening van het beroep noodzakelijk zijn en werkzaamheden niet kunnen worden uitgevoerd met inachtneming van een afstand van anderhalve meter.

Voor personen met een handicap onderling die in dezelfde woongroep of andere woonvorm op eenzelfde adres wonen en gemeenschappelijke voorzieningen delen is in onderdeel f. een uitzondering opgenomen. Deze uitzondering geldt ook voor personen met een handicap, voor zover zij zich niet met inachtneming van een afstand van 1,5 meter jegens hun begeleiders of vaste mantelzorgers kunnen ophouden en voor hun begeleiders of vaste mantelzorgers.

Onderdeel h. ziet op de uitoefening van theater en dans in de vorm van culturele uiting.

Het niet in acht nemen van de anderhalve meter bij theater en dans geldt voor acteurs en dansers die een voorstelling geven. Dansen in een dansschool is sport. Daarvoor geldt voor volwassenen niet meer de uitzondering op de 1,5 meter afstand, maar is nog wel toegestaan

Onderdeel i. bepaalt dat het niet verplicht is anderhalve meter afstand te houden in het openbaar vervoer, overige bedrijfsmatig vervoer en vervoer voor privé-doeleinden, mits het gaat om vervoer dat primair de verplaatsing van de ene locatie naar de andere locatie behelst. Wel moet een mondkapje worden gedragen vanaf 13 jaar, met uitzondering van het vervoer voor privé-doeleinden waarvoor het dragen van een mondkapje een advies is, maar geen verplichting.

Dit betekent dat (bijvoorbeeld) bij recreatief vervoer met een pleziervaartuig zoals een rondvaartboot, sloep of tender of bij het rondrijden in een (gehuurde) auto of bus het verbod om zich in de publieke ruimte op te houden zonder tot de dichtstbijzijnde persoon een afstand te houden van ten minste anderhalve meter, onverkort van toepassing is. In die gevallen is de verplaatsing immers niet primair gericht is op vervoer van de ene locatie naar de andere locatie.

Voor sommige activiteiten geldt dat zij onder verschillende artikelen van deze verordening vallen. Hierbij kan gedacht worden aan de bruine vloot. Voor zover daar de zeilsport beoefend wordt, is het niet verplicht anderhalve meter afstand tot elkaar te houden. Bevinden de aanwezigen zich echter in het eet- of slaapgedeelte dan moet wel afstand worden gehouden. Wordt een vaartuig uit de bruine vloot ingezet als veerdienst dan gelden de regels voor personenvervoer per boot.

Onderdeel j. regelt dat sporters in instellingen voor topsport tijdens het beoefenen van de sport en voetballers van de Eredivisie en Eerste Divisie tijdens het sporten geen 1,5 meter afstand hoeven te houden.

Artikel 2.3 Sluiting eet- en drinkgelegenheden

bepaalt dat eet- en drinkgelegenheden moeten worden gesloten. Een eet- en drinkgelegenheid is een plaats waar bedrijfsmatig of anders dan om niet eten en drinken wordt verstrekt en genuttigd ter plaatse. Daaronder vallen dus ook de sportkantines. Dit betekent onder andere dat het ook niet toegestaan is een zaal te huren en daar catering te laten plaatsvinden.

Stichting Sanquin Bloedvoorziening kan wel gebruik maken van enkele voorzieningen (zoals stroom en toilet) van sportclubs en eet- en drinkgelegenheden voor het afnemen van bloed. De inrichting blijft dan voor het overige publiek gesloten.

Het tweede lid schrijft voor dat een dansvoorziening in een eet-en drinkgelegenheid gesloten moet zijn.

Op grond van het derde lid geldt dat gelegenheden die een eet- en drinkgelegenheid combineren met een andere functie zoals een bioscoop of speelhal, slechts hun eet- en drinkgelegenheid hoeven te sluiten. Het deel met een andere functie mag vanaf 7 tot 1 uur geopend zijn,

Het vierde lid regelt de uitzonderingen op de regel dat eet-en drinkgelegenheid gesloten moeten zijn. Zo mogen hotels eten en drinken serveren voor hun eigen gasten. (Dit geldt niet voor vakantieparken en andere recreatieverblijven.)

Ook is afhaal om mee naar buiten of naar huis te nemen en bezorgen is toegestaan. Het is dus niet toegestaan om het afgehaalde eten en drinken mee te nemen in een andere zaal in de inrichting. In dit verband kan bijvoorbeeld gedacht worden aan pizzeria's, fastfoodrestaurants, en shoarmazaken en andere restaurants. Uitsluitend voor de afhaalfunctie mag de eet- en drinkgelegenheid bezoekers ontvangen. Om 01.00 uur dient de eet- en drinkgelegenheid ook voor de afhaalfunctie gesloten te zijn en mag niet meer worden bezorgd. De exploitant treft maatregelen om 1,5 meter afstand tussen de aanwezigen in en bij de toegang van deze locaties te garanderen.

De tijden in deze noodverordening vormen het kader voor de sluitings- en openingstijden. Indien lokaal in de Algemene Plaatselijke Verordening of in een vergunning een beperktere tijd is toegestaan, dan geldt die tijd.

Coffeeshops moeten ook gesloten zijn. Zij mogen slechts bezoekers ontvangen voor afhaal. Afhalen bij de coffeeshop mag alleen tussen 7 en 20 uur.

Artikel 2.4 Verbod gezamenlijk zingen of schreeuwen

Op grond van dit artikel is het verboden buiten een woning en daarbij behorend erf gezamenlijk te zingen of te schreeuwen. Dit verbod geldt niet voor zangers, zangkoren en zanggroepen. Zij mogen buiten de woning en daarbij behorende erven gezamenlijk zingen, bijvoorbeeld tijdens een kerkdienst of tijdens een concert. Samenzang tijdens religieuze samenkomsten is eveneens toegestaan. Om besmetting te voorkomen is het wel verplicht de richtlijnen van het RIVM die zijn opgenomen in zijn advies van 30 juni 2020 op dit punt na te leven. Dit advies is te raadplegen op <https://lci.rivm.nl/koren-zangensembles>.

Bij zangkoren en zanggroepen moet gedacht worden aan koren en groepen die als zodanig actief zijn. Onder zangkoren en zanggroepen wordt in ieder geval niet verstaan het gezamenlijk zingen in een stadion tijdens een (voetbal)wedstrijd of het gezamenlijk meezingen bij een concert.

Artikel 2.5. Verboden gebieden en locaties

Dit artikel drukt uit dat de voorzitter bepaalde gebieden en locaties kan aanwijzen waar niemand zich mag bevinden. Dat gaat verder dan het verbod op samenkomsten (artikel 2.1) en de verplichting om afstand te houden (artikel 2.2); in dit geval mag niemand zich meer in het gebied bevinden, behalve de personen genoemd in het tweede lid. Daarnaast gelden de algemene uitzonderingen genoemd in artikel 3.1 van deze verordening.

Een gebied kan ook een specifieke locatie zijn, zoals een winkel of een eet- en drinkgelegenheid. Ook vakantieparken, campings, parken, natuurgebieden, zwemgelegenheden en stranden kunnen worden aangewezen indien op deze locaties niet of niet in voldoende mate de beperkende maatregel met betrekking tot het houden van anderhalve meter afstand tussen daar aanwezige personen in acht wordt genomen of het niet in acht nemen daarvan dreigt. De voorzitter kan ook een gebied of locatie aanwijzen indien hij dat noodzakelijk acht om de zorgcontinuïteit in de regio te garanderen.

De voorzitter kan een locatie, waaronder detailhandel, sluiten of gesloten houden indien naar zijn oordeel de maatregel om 1,5 meter onderlinge afstand te houden (naar verwachting) niet goed wordt nageleefd of niet goed na te leven is of indien niet wordt voldaan aan de hierboven genoemde maatregelen. Een indicatie hiervoor kan zijn dat de locatie geen duidelijk toegangsbeleid hanteert, crowdmanagement heeft ingezet of zichtbare hygiënemaatregelen heeft getroffen.

De voorzitter kan ook een locatie sluiten of gesloten houden als hij problemen verwacht dan wel constateert met het gebruik van het mobiliteitssysteem en in het bijzonder het openbaar vervoer.

De voorzitter kan locaties, niet zijnde woningen, die gekoppeld worden aan meerdere besmettingen of clusters van besmettingen via het bron- en contactonderzoek van de GGD voor maximaal 14 dagen sluiten.

Het aanwijzen kan bij spoed ook mondeling geschieden. In de aanwijzing kan worden opgenomen dat deze enkel geldt voor een periode van de dag of week (bijvoorbeeld een weekend).

Onder noodzakelijke werkzaamheden als bedoeld in het tweede lid, onderdeel b, vallen bijvoorbeeld noodzakelijke werkzaamheden aan woningen en werkzaamheden die noodzakelijk zijn voor de levering van water, gas en elektriciteit. Indien het betreffende gebied toegankelijk moet blijven voor andere personen dan genoemd in het tweede lid, dan kan de voorzitter een specifieke maatregel treffen op grond van zijn wettelijke (nood)bevelsbevoegdheden.

Artikel 2.6 Registratieplicht contactberoepen

In dit artikel is voor beoefenaren van contactberoepen, waarbij het niet mogelijk is ten minste 1,5 meter afstand te houden tot de klant, een verplichting opgenomen om aan alle klanten te vragen om hun contactgegevens beschikbaar te stellen ten behoeve van de uitvoering van een eventueel bron- en contactonderzoek door de GGD en in te stemmen met verwerking en overdracht van die gegevens voor dat doel.

De gegevens mogen niet voor andere doeleinden worden gebruikt en kunnen alleen door de regionale GGD worden opgevraagd. De gegevens moeten veertien dagen worden bewaard en daarna worden vernietigd. Klanten zijn niet verplicht de gevraagde gegevens te verstrekken.

Deze verplichting geldt niet voor beroepen waarvoor een registratieplicht omwille van het op een gepaste wijze uitoefenen van het beroep, of omwille van de veiligheid of welzijn van betrokkenen onwenselijk is. Het gaat dan om (para)medische zorgverleners, sekswerkers, mantelzorgers, geestelijk bedienaars, toezichthouders, handhavers en hulpdiensten (o.a. politie, brandweer, krijgsmacht) of personen die werkzaam zijn bij een justitiële inrichting.

Artikel 2.7 Inrichting en beëindiging voorziening openbaar vervoer

Dit artikel ziet op de voorzieningen en maatregelen die de vervoerder dient te treffen om het gebruik van de openbaar vervoer voorzieningen of van bedrijfsmatig personenvervoer mogelijk te maken met inachtneming van de beperkende maatregelen met betrekking tot het houden van anderhalve meter afstand tussen alle in de voorziening aanwezige personen en het dragen van een niet-medisch mondkapje door reizigers van 13 jaar en ouder in voertuigen en vaartuigen. Onder de te nemen maatregelen valt ook het op adequate wijze zichtbaar duidelijk maken van dergelijke maatregelen en het geven van aanwijzingen aan reizigers voor het juist

gebruik van voorzieningen. Denk daarbij aan het éénrichtingsverkeer op de stations of perrons, het afplakken van stoelen in voertuigen en/of vaartuigen, verplichte ingang/uitgang van voertuigen en/of voorzieningen, het door middel van borden geven van aanwijzingen etc.

De afspraken tussen de overheid en het OV over de wijze waarop de anderhalvemetersamenleving wordt ingevuld binnen het OV zijn hierbij ook van belang (<https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-infrastructuur-en-waterstaat/documenten/kamerstukken/2020/05/14/afspraken-opschalen-openbaar-vervoer-en-ov-protocol>) Het beëindigen of beperken van het openbaar vervoer kan bij spoed ook mondeling geschieden.

In de handhaving van die maatregelen is een belangrijke rol weggelegd voor de BOA's (domein IV) in dienst van de vervoerder. In voorkomende gevallen zullen deze aanwijzingen geven op grond van artikel 73 WP2000 juncto 53 BP2000 in het belang van een juist gebruik van de voorzieningen van openbaar vervoer en de opvolging van de maatregelen die bijdragen aan het in acht nemen van de afstand van tenminste anderhalve meter ten opzichte van alle andere in de voorzieningen aanwezige personen en het dragen door reizigers van 13 jaar en ouder van een niet-medisch mondkapje in voertuigen en vaartuigen. Handhaving kan tevens plaatsvinden op grond van artikel 52BP2000.

Immers uitgangspunt zal zijn dat BOA's en ook de overige medewerkers van het OV, de reizigers er op wijzen, eventueel tot 2 keer toe, zich aan de maatregelen te houden, waaronder het dragen van een mondkapje in de voertuigen of vaartuigen, voordat er een aanwijzing wordt gegeven aan de reiziger. Die aanwijzing kan eruit bestaan dat de reiziger wordt gevraagd alsnog een mondkapje te dragen, danwel – bij weigering – het voertuig of vaartuig te verlaten. In geval dat de reiziger dan uiteindelijk de aanwijzing niet opvolgt dan wordt er proces-verbaal opgemaakt voor het niet opvolgen van de aanwijzing. Dit betreft dus veelal het niet opvolgen van de aanwijzing tot het dragen van een mondkapje, maar dat kunnen dus ook andere aanwijzingen zijn in het belang van de orde, rust, veiligheid en de goede bedrijfsgang in het OV.

De vervoerders zijn gehouden reizigers van 13 jaar en ouder te verplichten in de voertuigen een mondkapje te dragen. Het gaat hierbij om een niet-medisch mondkapje. In het openbaar vervoer is de uitzonderingsbepaling van artikel 1 lid 2 onder b van de Wet gedeeltelijk verbod gezichtsbedekkende kleding van toepassing nu de bescherming van de gezondheid tegen het COVID-19 virus het noodzakelijk maakt om in het openbaar vervoer een mondkapje te dragen en aan het mondkapje verder geen eisen zijn gesteld anders dan dat het de neus en mond moet bedekken. De gezichtsbedekking kan dienen ter bescherming van het lichaam in verband met de gezondheid. Er is dus geen sprake van overtreding van artikel 1 lid 1 van de Wet gedeeltelijk verbod gezichtsbedekkende kleding in het openbaar vervoer.

Artikel 2.8 Overig personenvervoer

Artikel 2.8 verplicht reizigers van 13 jaar en ouder in het overige bedrijfsmatige personenvervoer, niet zijnde openbaar vervoer, een niet-medisch mondkapje te dragen indien zij zich met meer dan twee personen van 13 jaar en ouder, de bestuurder daaronder begrepen, in een voertuig of vaartuig bevinden. Het begrip 'overig bedrijfsmatig personenvervoer' is gedefinieerd in artikel 1.2. De verplichting geldt dus ook als tot andere personen anderhalve meter afstand gehouden kan worden. De plicht geldt in alle vormen van bedrijfsmatig personenvervoer, dus ook in bijvoorbeeld touringcars, busjes en personenauto's

met minder dan 9 zitplaatsen waarmee personen van en naar werklocaties worden vervoerd. (al dan niet met chauffeur).

Naast de verplichting tot het dragen van een mondkapje mag een aanbieder van bedrijfsmatig personenvervoer, waarbij bijvoorbeeld gedacht kan worden aan touringcarbedrijven en taxivervoer, uitsluitend werken op basis van reservering. Ook is de aanbieder verplicht de reiziger te vragen naar ziekteverschijnselen die samenhangen met een besmetting met het COVID-19 virus. Deze verplichtingen gelden niet voor de aanbieder van openbaar vervoer of veerdiensten.

De plicht tot het dragen van een mondkapje geldt niet op rondvaartboten en andere vormen van recreatief vervoer. In die gevallen geldt de eis tot het houden van anderhalve meter afstand.

In de artikelen 2.7 en 2.8 is bepaald dat reizigers vanaf 13 jaar een niet-medisch mondneuskapje dienen te dragen. Op dit gebod wordt niet gehandhaafd bij personen die wegens een medische oorzaak geen mondkapje kunnen dragen. Reizigers zullen die medische oorzaak desgevraagd op enigerlei wijze aannemelijk moeten maken.

Artikel 2.9. Verbod toegang verpleeghuizen en woonvormen ouderenzorg

Dit artikel ziet op de toegang tot verpleeghuizen (onderdeel a) en kleinschalige woonvormen in de ouderenzorg (onderdeel b). De formulering van het artikel maakt duidelijk dat het niet aan de voorzitters van de veiligheidsregio's is om op te treden tegen verpleeghuizen en woonvormen, maar uitsluitend tegen bezoekers die zonder toestemming van de beheerder (bestuur, directie of andere persoon die bevoegd is om namens het verpleeghuis of de woonvorm te handelen) in een verpleeghuis of woonvorm aanwezig zijn. Er is geen verbod op het bezoeken van bewoners in de genoemde locaties, behalve voor locaties waar zich nog één of meer COVID-19 besmettingen voordoen. Op die locaties is het bezoeken van bewoners zonder toestemming van de beheerder nog steeds verboden. De beheerder verleent wel toestemming voor bezoek indien het bezoek de beperking van de verspreiding van COVID-19 niet in de weg staat. Ook verleent de beheerder toestemming voor bezoek aan een bewoner die verkeert de stervensfase of daaraan vergelijkbare omstandigheden en voor het horen en beoordelen van een cliënt in het kader van de Wet zorg en dwang psychogeriatrische en verstandelijk gehandicapte cliënten. De beheerder verleent verder toestemming voor bezoek door een cliëntenvertrouwenspersoon.

De beheerder kan op grond van het derde lid toestemming verlenen aan structurele vrijwilligers. Hij is daartoe, anders dan bij de situaties bedoeld in het tweede lid, niet verplicht.

Artikel 2.10 Sluitingstijd detailhandel

De detailhandel moet tussen 20.00 uur en 06.00 uur gesloten zijn. Dit verbod geldt niet voor winkels die zich in overwegende mate richten op de verkoop van levensmiddelen en bijvoorbeeld winkels bij tankstations en avondwinkels, mogen langer dan 20.00 uur open zijn, maar na 20 uur geen alcohol verkopen.

Artikel 2.11 Verbod alcohol

Het is verboden om alcoholhoudende drank te verkopen, commercieel te verstrekken of commercieel op enigerlei andere wijze in de publieke ruimte, inclusief vaartuigen en voertuigen, met uitzondering van de woongedeelten, en in besloten plaatsen, met uitzondering van woningen aan te bieden tussen 20.00 uur en tot 07.00 uur. Tevens is het verboden om

tussen 20.00 uur en 07:00 uur in de openbare plaats en in vaartuigen en voertuigen alcoholhoudende drank voor handen te hebben of te nuttigen. Ook het bezorgen van alcoholische dranken aan huis is tussen 20.00 uur en 07.00 uur niet toegestaan.

Een persoon die alcohol koopt en naar huis gaat, moet zorgen dat hij voor 20 uur thuis is, anders is hij strafbaar.

Artikel 2.12 Sportactiviteiten

Sportbeoefening is alleen toegestaan in groepen van niet meer dan 4 personen (exclusief trainer) en sportwedstrijden zijn verboden. Dit geldt niet voor sportbeoefening en wedstrijden van sporters in instellingen voor topsport (De instellingen voor topsport zijn te vinden op: www.nocnsf.nl/topsportaccommodaties en www.knvb.nl/trainingsaccommodaties), voetballers van de Eredivisie en Eerste Divisie en personen tot 18 jaar die sport beoefenen op de eigen club.

Voor alle sportwedstrijden en –trainingen (zowel amateur als professioneel) geldt een verbod op de aanwezigheid van toeschouwers. Het verbod ziet zowel op de professionele sportactiviteiten als op sportactiviteiten van amateurs en heeft betrekking op alle activiteiten ongeacht de vraag of het wedstrijden, trainingen of demonstraties zijn. Het verbod geldt voor alle sportaccommodaties en sportinrichtingen, waaronder zwembaden, sporthallen en sportvelden.

Tot de verboden sportwedstrijden behoren ook de wedstrijden in de zogenaamde denksport. Het gaat immers om het terugdringen van de reisebewegingen.

In sportaccommodaties worden douches en kleedkamers gesloten. Dit geldt niet voor kleedkamers in sportaccommodaties die bij onderwijsinstellingen horen. Toiletten kunnen wel geopend blijven. Kleedkamers bij zwemgelegenheden kunnen wel open blijven.

Voor het sporten buiten en binnen geldt dat niet met meer dan vier volwassen personen in een groep mag worden gesport. Er mogen wel meerdere groepen van vier personen tegelijk sporten. Voor personen tot 18 geldt dit niet. Die mogen in een grotere groep sporten zowel op hun eigen club als in de buitenruimte.

Voor het sporten binnen geldt aanvullend dat mag worden gesport met maximaal 30 personen tegelijk.

Individuele sporten zoals bijvoorbeeld zumba of bootcamp mogen buiten in groepen van maximaal vier. Er mogen buiten meerdere groepen van vier zijn. Binnen mogen individuele sporten met meerdere groepen van maximaal 4 personen tot in totaal 30 personen. Uiteraard geldt voor alle volwassenen de plicht om 1,5 meter afstand te houden.

Artikel 2.13 Evenementen

Evenementen zijn verboden. Dit geldt niet voor verrichtingen van vermaak in een gebouw, die behoren tot de reguliere exploitatie van bioscopen, filmhuizen, concertzalen, podia voor alle genres van muziek, theaters en hiermee vergelijkbare culturele instellingen, musea, presentatie-instellingen, monumenten met een publieksfunctie, casino's, arcadehallen, speelhallen, markten, mits binnen de daarvoor geldende regels. Onder evenementen worden niet begrepen betogingen, vergaderingen en godsdienstige en levensbeschouwelijke

samenkomsten als bedoeld in de Wet openbare manifestaties en beurzen en congressen. Kermissen horen ook tot de evenementen die verboden zijn.

Het verbod op evenementen ziet niet op de reguliere exploitatie van bioscopen. Dat betekent dat het vertonen van films in een buitenbioscoop of drive in bioscoop niet is toegestaan.

De noodverordening staat muziekconcerten en popconcerten dus nog altijd toe in gebouwen. Voor muziek- en popconcerten geldt wel dat alle bezoekers van tevoren moeten reserveren en dat bezoekers gebruik moeten maken van een zitplaats. Staanplaatsen in concertzalen of podia zijn dus niet toegestaan. Het maximaal toegestane aantal bezoekers is bovendien dertig personen per afzonderlijke ruimte. Daarbij geldt dat een zichtbaar gescheiden podium als een afzonderlijke ruimte wordt beschouwd.

Wedstrijden vallen onder het begrip evenement en zijn niet toegestaan. Dus ook sportwedstrijden zijn verboden. Dit geldt niet voor sportbeoefening en wedstrijden van sporters in instellingen voor topsport, voetballers van de Eredivisie en Eerste Divisie en personen tot 18 jaar die sport beoefenen op de eigen club.

Artikel 2.14 Maatregelen bij introductie-activiteiten voor studenten

Alle fysieke samenkomsten die worden georganiseerd in het kader van de werving en introductie van studenten van mbo, hbo en wo zijn verboden. De voorzitter van de veiligheidsregio kan een ontheffing verlenen voor fysieke samenkomsten die worden georganiseerd door onderwijsinstellingen, studentenverenigingen, studentensportverenigingen en studieverenigingen, mits die samenkomsten geaccordeerd zijn door de desbetreffende onderwijsinstelling of de veiligheidsregio, gericht zijn op kennismaking, studie of sport, kleinschalig zijn, er geen alcohol gedronken wordt en de bijeenkomsten niet plaatsvinden tussen 22.00 en 07.00 uur.

Artikel 3.1. Uitzonderingen

Inherent aan de bevoegdheid om noodverordeningen vast te stellen, is de bevoegdheid om daarvan in concrete gevallen af te wijken. De voorzitter kan derhalve in alle situaties waarin hij dat noodzakelijk acht, afwijken van de bepalingen in deze verordening. Dit wordt uitgedrukt in onderdeel c. De voorzitter dient zich bij het besluit om af te wijken vanzelfsprekend wel te houden aan de opdrachten op basis van artikel 7 van de Wet publieke gezondheid.

Daarnaast bevat artikel 3.1 uitzonderingen voor de betrokken hulpdiensten en toezichthouders (onderdeel a) en activiteiten die noodzakelijk zijn voor de voortgang van vitale processen (onderdeel b). De uitzondering in onderdeel b dient strikt te worden opgevat: ze biedt geen vrijbrief voor allerlei afwijkingen van de noodverordening ten behoeve van vitale processen, maar geldt alleen indien de toepassing van een verbod op bepaalde activiteiten de voortgang van vitale processen in gevaar zou brengen.

De uitzonderingen staan er niet aan in de weg dat de voorzitter in concrete gevallen van zijn wettelijke (nood)bevelsbevoegdheden gebruikmaakt.

Het schenden van voorschriften en beperkingen als bedoeld in het tweede lid is strafbaar gesteld in artikel 443 van het Wetboek van Strafrecht.

Artikel 4.2. Toezicht

Op basis van de Politiewet 2012 en de Wet veiligheidsregio's treden de politie en de Koninklijke marechaussee op ter handhaving van deze verordening. Daaronder valt zowel de feitelijke handhaving met behulp van de politie (artikel 172, tweede lid, Gemeentewet jo. artikel 39 Wet veiligheidsregio's) als de strafrechtelijke sanctionering.

Daarnaast worden in artikel 4.2 toezichthouders aangewezen ten behoeve van de mogelijke bestuursrechtelijke handhaving van deze verordening. Naast ambtenaren van politie en militairen van de Koninklijke marechaussee zijn dat ook de door de voorzitter aangewezen toezichthouders én door de voorzitters aan te wijzen toezichthouders en buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) als bedoeld in artikel 142, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering. Alle boa's kunnen worden aangewezen en niet alleen de boa's zoals genoemd in artikel 142, eerste lid, onder a, van het Wetboek van Strafvordering. Voor zover de voorzitter voornemens zou zijn boa's aan te wijzen die werkzaam zijn onder verantwoordelijkheid van een ministerie (rijksboa's) vindt voorafgaand aan de aanwijzing overleg plaats met het betreffende ministerie.

Artikel 5.1. Bekendmaking en inwerkingtreding

Deze verordening wordt bekendgemaakt door plaatsing op de website van de veiligheidsregio Haaglanden. Van deze verordening wordt voorts mededeling gedaan in de gemeentebladen van de betrokken gemeenten en het publicatieblad van de veiligheidsregio.

Verder treedt de verordening op 14 oktober 2020 om 22.00 uur in werking.

In verband met de mogelijke verlenging van de maatregelen bevat deze verordening geen vervaldatum. De verordening zal zo spoedig als mogelijk is ingetrokken worden.

Artikel 5.3. Overgangsrecht

Met deze overgangsrechtelijke bepaling wordt voorkomen dat besluiten op basis van de vorige noodverordeningen (zoals aanwijzingen van uitzonderingen en toezichthouders) hun geldigheid verliezen.

Dit geldt niet voor de ontheffingen die zijn verleend voor gebouwen van groot belang voor de regio. Deze ontheffingen zijn vervallen.

